

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Yttrande över Ett förbud mot rasistiska organisationer (SOU 2021:27)

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ser positivt på lagstiftning som bekämpar rasistisk förföljelse men befarar att de föreslagna brotten organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism kommer att vara svåra att leda i bevis.

Ett förbud genom ny straffrättslig lagstiftning (10.3)

Åklagarmyndigheten delar kommitténs uppfattning att övervägande skäl talar emot en upplösningslagstiftning. En sådan riskerar att bli verkningslös på de av kommittén anförda skälen, bl.a. möjligheten att ombilda organisationen och svårigheten att tillämpa lagstiftningen på löst sammansatta sammanslutningar.

Utformningen av den nya lagstiftningen (10.4)

Genom förslaget till ny lagstiftning straffbeläggs visst kvalificerat deltagande i en rasistisk organisation. Med rasistisk organisation avses en sammanslutning av personer som genom brottslighet förföljer en folkgrupp på grund av etniskt ursprung, hudfärg eller ras. För att organisationen ska omfattas av lagstiftningen ska enligt kommittén sammanslutningens verksamhet i sig innebära förföljelse och denna förföljelse ska också innebära brottslighet. I förföljelse genom brottslighet ligger enligt kommittén ett krav på att det ska vara fråga om kriminalitet som utövas med systematik och att det bör handla om flera brottsliga gärningar. Åklagarmyndigheten befarar att detta i praktiken kommer att innebära stora bevisproblem. Om en person ska dömas för organiserad rasism måste åklagaren kunna bevisa att den sammanslutning personen deltagit i haft en verksamhet som i sig inneburit förföljelse bestående

i flerfaldig brottslighet. En organisation kan ha flera medlemmar som begår brott såsom t.ex. hets mot folkgrupp men åklagaren måste kunna bevisa att brottsligheten haft stöd i organisationens verksamhet och att brottsligheten inte enbart varit ett uttryck för medlemmarnas personliga handlande. Häri ligger också en svårighet att identifiera sammanslutningens medlemmar och fånga upp medlemmarnas tidigare förföljelse i sammanslutningens namn. Detta torde vara särskilt svårt om organisationen saknar medlemsregister och inte har någon mer dokumenterad uttalad policy om att organisationen ska utöva förföljelse mot en folkgrupp på grund av etniskt ursprung, hudfärg eller ras. Det kan ytterligare försvåras av att sådan förföljelse som sker genom grundlagsskyddad media inte omfattas av regleringen.

Även i samband med ett eventuellt åtal uppkommer frågor kring hur ett gärningspåstående ska utformas och bevisning presenteras. Frågan är om det är tillräckligt att ange att den tilltalade, i syfte att främja organisationen, deltar i en rasistisk organisations verksamhet eller om de brottsliga gärningar som organisationen tidigare har utfört måste anges i gärningsbeskrivningen. En sammanhörande fråga är om det är tillräckligt att hänvisa till tidigare domar för att bevisa att rasistisk förföljelse skett inom organisationen eller om detta på annat sätt, t.ex. genom vittnesförhör, måste föras fram och på nytt bevisas under en huvudförhandling.

Åklagarmyndigheten befarar att ovan påpekade svårigheter med den föreslagna lagstiftningen kommer att medföra att den i praktiken sällan kommer att tillämpas.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Petra Lundh efter föredragning av kammaråklagaren Fredrik Jönsson I den slutliga handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén och överåklagarna Lennart Guné och Mikael Björk deltagit.

Petra Lundh

Fredrik Jönsson

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättsavdelningen

Biblioteket

Paula Ljunggren, chefssekreterare